

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**СПЕЦІАЛЬНА КОРОТКОСТРОКОВА
ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
«ЕНЕРГЕТИЧНА ГЕОПОЛІТИКА ТА ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ»**

Шифр програми	СК/2022/005
Рік запровадження програми	2022
Програму затверджено	Рішення Вченої ради Маріупольського державного університету МОН України (м. Київ) протокол № 13 від 17.06.2022 р.

ПРОФІЛЬ ПРОГРАМИ

1. Загальна інформація	
Назва програми	«Енергетична геополітика та європейська інтеграція»
Шифр програми	СК/2022/005
Тип програми за змістом	спеціальна короткострокова програма
Відомості про акредитацію для загальної професійної (сертифікатної) програми	-
Форма навчання	очна (або дистанційно у випадках непередбачених ситуацій)
Цільова група	державні службовці категорії «Б», «В», посадові особи місцевого самоврядування, особи на виборних посадах органів місцевого самоврядування
Передумови навчання за програмою	-
Найменування замовника освітніх послуг у сфері професійного навчання за програмою	-
Найменування партнера (партнерів) програми	-
Обсяг програми	1 кредит ЄКТС
Тривалість програми та організація навчання	4 дні (або по 2 дні протягом 2 тижнів)
Мова(и) викладання	українська
Напрямок(и) підвищення кваліфікації, який (які) охоплює програма	Європейська інтеграція, управління змінами, розвиток територіальних громад, стратегічне управління та планування, дотримання прав людини та запобігання дискримінації, комунікація та взаємодія
Перелік професійних компетентностей, на підвищення рівня яких спрямовано програму	знання законодавства; професійні знання; управління змінами; прийняття ефективних рішень; комунікація та взаємодія; сприйняття та впровадження змін; управління організацією роботи; командна робота та взаємодія; виконання на високому рівні поставлених завдань; технічні знання

Укладач(і) програми	<p>Чечель Анна Олександрівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Маріупольського державного університету a.chechel@mdu.in.ua</p> <p>Тарасенко Денис Леонідович, доктор економічних наук, професор професор кафедри публічного управління та адміністрування Маріупольського державного університету d.tarasenko@mdu.in.ua</p> <p>Зелінська Марина Ігорівна кандидат політичних наук, доцент доцент кафедри публічного управління та адміністрування Маріупольського державного університету m.zelinska@mdu.in.ua</p> <p>Верительник Світлана Мельсиківна доктор філософії з публічного управління та адміністрування, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Маріупольського державного університету s.verytelnyk@mdu.in.ua</p>
2. Загальна мета	
Підвищення спроможності державних службовців та осіб на виборних посадах місцевого самоврядування вирішувати завдання і проблеми у сферах енергетики та комунальних послуг з використанням кращих світових практик та здобутків європейської політики в сферах енергетики та комунальних послуг	
3. Очікувані результати навчання	
За результатами навчання слухачі повинні демонструвати:	
знання	<p>нормативно-правового забезпечення в сферах енергетики та комунальних послуг в ЄС; основних положень законодавства, понять та кращих світових практик та здобутків європейської політики в сферах енергетики та комунальних послуг, принципів організації та структури органів влади централізованого водопостачання та водовідведення, централізованого тепlopостачання, електричної енергії в країнах ЄС; концептуальних складових, Глобальних цілей та індикаторів сталого розвитку, визнаних в країнах ЄС, Директив ЄС в сфері енергетичної політики та енергетичної безпеки; принципів взаємодії та співпраці енергетичних ринків на шляху сталого розвитку України; сутності стратегічного управління, методології та методів</p>

	<p>стратегічного планування; принципів енергетичної політики та енергетичної ефективності; засобів планування і реалізації енергетичної політики; профільних державних структур, які відповідальні за розробку і впровадження ефективної енергетичної політики; сутність енергетичної геополітики; основних напрямів дипломатичної діяльності у галузі енергетики; основ енергетичної дипломатії для України, інституційного та інструментального виміру енергетичної дипломатії України</p>
<p>уміння</p>	<p>визначати проблеми управління системами централізованого теплопостачання, централізованого водопостачання і водовідведення в Україні; використовувати інструментарій стратегічного управління, європейських практик муніципального енергетичного планування; відстежувати та аналізувати тенденції взаємодії та співпраці енергетичних ринків на шляху сталого розвитку визначати основні напрями дипломатичної діяльності у галузі енергетики. Визначати загрози, виклики і ризики сучасної світової та регіональної безпеки у галузі енергетики.</p>
<p>навички</p>	<p>використання європейських практик вирішення кризових ситуацій в енергетиці, технологій інформаційного забезпечення сферах енергетики та комунальних послуг, моніторингу енергоспоживання та оцінки енергоефективних рішень визначення стратегічних цілей та організаційних заходів щодо реалізації енергетичної політики та енергетичної безпеки, використання методик стратегічного аналізу; розроблення стратегій діяльності і засобів їх реалізації; використання європейських стандартів та практик управління змінами в сферах енергетики та комунальних послуг при стратегічному плануванні. Використання знань та вмінь для підтримки Національної безпеки та міжнародної безпеки у галузі енергетичної політики.</p>
<p>4. Викладання та навчання (методи навчання, форми проведення навчальних занять)</p>	
<p>Навчання здійснюється у вигляді тематичних лекцій, інтерактивних лекцій з проведенням презентацій, круглих столів, дискусій, тренінгів, ситуаційних ігор, застосуванням методу кейс-стаді, практичних занять, семінарських занять, роботи в малих групах, індивідуальних занять, самостійної роботи на основі рекомендованих літературних та інформаційних джерел тощо. Наочні методи - ілюстрація, демонстрація; практичні методи: досліди, вправи, навчальна праця, проблемно-пошукова методи, творчі роботи.</p>	
<p>5. Ресурсне забезпечення дистанційного навчання</p>	
<p>Назви вебплатформи, вебсайту, електронної системи навчання, через які здійснюватиметься таке навчання, посилання (вебадреса)</p>	<p>В разі проведення занять в дистанційному режимі використовуються інструменти: Zoom, Moodle https://forums.dsum.edu.ua/, Google Calendar, Google Disk, Skype, Office 365</p>

Назва дистанційного курсу (модуля)	
6. Оцінювання і форми поточного, підсумкового контролю	
Критерії оцінювання та їх питома вага у підсумковій оцінці (%)	Відвідування занять – 4% Опрацювання обов'язкової літератури, інформаційних та інших матеріалів (читання) - 16%, Поточний контроль (кількість) - 20% Підсумковий контроль - 60%
Форма та періодичність поточного контролю	Опитування, оцінка участі в інтерактивних вправах
Форма підсумкового контролю	Письмове тестування (у випадках непередбачених ситуацій - в дистанційному режимі)

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

Назва тем	Кількість годин				
	загальна кількість годин/кредитів в ЄКТС	у тому числі:			
		аудиторні заняття	дистанційні заняття	навчальні візити	самостійна робота
2	3	4	5	6	7
Тема 1 Цілі сталого розвитку в Україні та країнах ЄС	6/0,2	-	6	-	-
Тема 2. Енергетична політика та енергетична безпека ЄС	6/0,2	-	6	-	-
Тема 3. Європейський досвід регулювання у сфері надання комунальних послуг в країнах ЄС та перспективи впровадження досвіду в Україні.	6/0,2	-	6	-	-
Тема 4. Енергетична геополітика та дипломатія	6/0,2	-	6	-	-
Тема 5. Стратегічне управління: досягнення стандартів ЄС	4/0,133	-	4	-	-
Підсумковий контроль результатів навчання	2/0,07	-	-	-	2
Разом	30 годин/ 1 кредит	-	28	-	2

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Шкала оцінювання з навчальної дисципліни: 100 балів. Сертифікат про підвищення кваліфікації за програмою видається за умови отримання не менше 60 балів.

Розподіл рейтингових балів за видами навчальної роботи:

- відвідування лекцій - ~ 4 балів
- виконання завдань на практичних заняттях – ~ 8 балів.
- виконання поточних контрольних робіт - ~ 20 балів
- виконання самостійної роботи за результатами опрацювання обов'язкової літератури, інформаційних та інших матеріалів (читання) - ~ 8 балів,
- підсумковий контроль - ~ 60 балів

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тема 1. Цілі сталого розвитку в Україні та країнах ЄС

Концепція сталого розвитку: показники та індикатори. Цілі сталого розвитку до 2030. Європейські стандарти та практика управління змінами в сферах енергетики та комунальних послуг. Принципи взаємодії та співпраці енергетичних ринків на шляху сталого розвитку України. Відновлювальні джерела енергії на шляху сталого розвитку громад: досвід ЄС. Шляхи імплементації Директив ЄС щодо енергоефективності та внутрішніх ринків електроенергії в Україні.

Тема 2. Енергетична політика та енергетична безпека ЄС

Функціонування загальноєвропейського інтегрованого енергетичного ринку та вдосконалення чинної Енергетичної Хартії ЄС. Нормативно-правове забезпечення у сферах енергетики та комунальних послуг в ЄС. Досвід Європейського Союзу щодо запровадження системи енергетичного менеджменту і енергетичного аудиту. Європейська практика муніципального енергетичного планування. Європейська практика вирішення кризових ситуацій в енергетиці. Інформаційне забезпечення у сферах енергетики та комунальних послуг та оцінки енергоефективних рішень.

Тема 3. Європейський досвід регулювання у сфері централізованого теплопостачання, централізованого водопостачання і водовідведення; сфері електроенергетики та перспективи в Україні

Тенденції розвитку на ринках: централізованого водопостачання та водовідведення, централізованого теплопостачання, електричної енергії країн ЄС: особливості функціонування ринків, тарифна політика, методи регулювання та якість надання послуг у цих сферах. Проблемні питання та шляхи розвитку систем централізованого теплопостачання, централізованого водопостачання і водовідведення, ринків електричної енергії в Україні, їх законодавче врегулювання, зокрема і щодо якості надання послуг.

Тема 4. Енергетична геополітика та дипломатія

Принципи енергетичної політики. Принципи енергетичної ефективності. Засоби планування і реалізації енергетичної політики. Профільні державні структури, відповідальні за розробку і впровадження ефективної енергетичної політики. Енергетична політика як основа для розробки і аналізу цілей у галузі енергетичного менеджменту. Принципи ефективного енергетичного менеджменту. Енергетична політика як основа для підвищення енергетичної ефективності. Сутність енергетичної геополітики. Вплив транспортних коридорів і засобів на реалізацію положень енергетичної геополітики. Принципи діяльності ОПЕК (Організації країн-експортерів нафти). Енергетична дипломатія як складова зовнішньої політики держави. Державна політика у галузі енергетичної дипломатії. Основні напрями дипломатичної діяльності у галузі енергетики: співпраця суверенних держав з іншими суб'єктами міжнародних відносин. Національна безпека та міжнародна безпека у галузі енергетичної політики. Загрози, виклики і ризики сучасної світової та регіональної безпеки у галузі енергетики. Основи енергетичної дипломатії для України, інституційний та інструментальний вимір енергетичної дипломатії України.

Тема 5. Стратегічне управління: досягнення стандартів ЄС

Стратегічне управління і планування. Євроінтеграція. Управління змінами. Стратегічний аналіз та вибір стратегії розвитку. Ухвалення та реалізація стратегії розвитку. Моніторинг впровадження стратегії розвитку. Інформаційні технології як інструмент вирішення управлінських рішень в сферах енергетики та комунальних послуг.

ЛІТЕРАТУРА, ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ, ОБОВ'ЯЗКОВІ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ

1. Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/sustainable-development-report/the-2030-agenda-for-sustainable-development.html>
2. Система енергоефективності в Україні: проект до обговорення [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2018/09/GIZ-brochure.pdf>
3. Енергетична ефективність України. Кращі проектні ідеї [електронне видання] : Проект «Професіоналізація та стабілізація енергетичного менеджменту в Україні» / Уклад.: С.П. Денисюк, О.В. Коцар, Ю.В. Чернецька. – К. : КІІ ім. Ігоря Сікорського, 2016. – 79 с.
4. ISSUES MONITOR 2020: DECODING NEW SIGNALS OF CHANGE [Electronic resource] https://www.worldenergy.org/assets/downloads/World_Energy_Issues_Monitor_2020_-_Full_Report.pdf
5. THE WORLD'S ENERGY AGENDA & ITS EVOLUTION [Electronic resource] https://www.worldenergy.org/assets/downloads/Issues_Monitor_2019_-_European_DSOs_and_TSOs.pdf
6. World Energy Scenarios 2019 [Electronic resource] https://www.worldenergy.org/assets/downloads/European_Scenarios_FINAL_for_website_v2.pdf
7. <http://enref.org/docs/dyrektyva-2006-32-es-schodo-kintsevoji-efektyvnosti-vykorystannya-enerhiji-ta-enerhetychnyh-posluh/>
8. <http://enref.org/docs/dyrektyva-2009-72-ec-schodo-zahalnyh-pravyl-dlya-vnutrishnoho-ryнку-elektroenerhiji/>
9. <https://dixigroup.org/wp-content/uploads/2021/12/energetychna-dyplomatiya-ukrayiny.-doslidzhennya-1.pdf>
10. <https://iclub.energy/>
11. <https://www.georgetown.edu/news/clinton-in-gu-speech-energy-diplomacy-crucial-for-america/>
12. <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10995-2015-INIT/en/pdf>
13. https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-12/sharov_monografiya_ekonom_dyplomatiya_print_new.pdf
14. https://www.academia.edu/5069439/Dyplomacja_energetyczna_pomi%C4%99dzy_teori%C4%85_a_praktyk%C4%85_2013_Integracja_i_kryzysy_na_lokalnych_i_globalnych_rynkach_we_wsp%C3%B3lnym_%C5%82czesnym_%C5%9Bwiecie
15. https://dixigroup.org/storage/files/2016-09-15/web_energy_diplomacy_dixi_2016_ua_1.pdf